

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף טו

נחלקו אב"י ורבא האם לחי העומד מאליו (= שקבעו אותו במבוי לא לשם לחי אלא לצורך אחר) נחשב ללחי המכשיר את המבוי או לא. ובמקרה שהיה במבוי לחי אחר והוא נפל בשבת כולם מודים שהלחי העומד מאליו לא נחשב ללחי, ומחלוקתם היא כשסמכו עליו מאתמול, כלומר שבני המבוי סמכו מערב שבת על הלחי העומד שם מאליו.

העושה סוכה בין האילנות והאילנות משמשים כדפנות הסוכה, כשרה. ומדובר שהוא נטע את האילנות מתחילה לשם דפנות, ולכן אין הם נחשבות כמחיצות העשויות מאליהן, והחידוש הוא שאין לחשוש שמא הוא יבוא לעלות ולתלוש מהאילן ביו"ט.

👁️ לקמן נלמד את דין 'פסי ביראות'. **ביאור:** באר מים דינה כרה"י, ואם היא נמצאת ברה"ר אסור לשאוב ממנה מים בשבת לפי שהוא מוציא את המים מרשות לרשות. ותיקנו חכמים לבאר המשמשת את הרבים שיעשו לה 'דיומד', כלומר ארבעה עמודים שכל אחד מהם עשוי משני עמודים שרוחבם אמה וגובהם י' טפחים, ומחבר כל שנים מהם כצורת ר ומניחם בארבעת צידי הבאר, ובכך שטח הבאר הופך להיות רה"י, ומותר לשאוב ממנה מים בשבת לשטח שבין העמודים (ראה ציור ברש"י).

אם היה שם בצד הבאר הנ"ל אילן או גדר או קנים מחוברים הנטועים כסדר מחיצה, הרי זה נידון משום 'דיומד'. ומדובר שעשאן מתחילה לשם דיומד, ולכן אין זה נחשב למחיצה העומדת מאליה, והחידוש הוא שאף אם מחיצת הקנים הנ"ל עשויה באופן שיש רווח של פחות מג' טפחים בין קנה לקנה, היא עדיין נחשבת ל'דיומד'.

אילן המְסָךְ על הארץ: אילן שהגזע שלו גבוה י' טפחים, וענפיו נוטים לארץ. אם אין נופו גבוה מהארץ ג' טפחים הרי הוא כ'לבוד' ומחובר לארץ, ומותר לטלטל תחתיו בשבת, כיון שהוא מוקף מחיצות ודינו כרה"י. אף כאן מדובר שהוא נטעו מתחילה לשם כך, ואין זה כמחיצה העומדת מאליה. הגמרא מקשה שאם הוא נטעו לשם כך, מדוע אמר

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

רב הונא בנו של רבי יהושע שאם גודלו יותר מבית סאתיים (= שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים) אסור לטלטל תחת כולו אלא רק ד' אמות בלבד? והרי חצר שהקיפה במחיצות כדי לדור בתוכה מותר לטלטל בכולה אפילו אם היא יותר גדולה מבית סאתיים, ואף אילו זה כך צריך להיות דינו, משום שנטעו לשם כך? הגמרא מתרצת שאילו זה נחשב ל'דירה שהקיפה לאויר', כלומר לדירה שאינה עשויה לדור בתוכה אלא לצורך האויר שמחוץ לה, כגון שומרי השדות שעושים להם דירה לצל מהחמה, והם דרים שם בעל כרחם, ואף אם היא הוקפה לדירה או שנטע את האילו לצורך זה הדין הוא שאסור לטלטל בכולה אם היא יותר גדולה מבית סאתיים.

מי שנכנסה עליו שבת כשהוא נמצא בתל גבוה י' טפחים או בנזקק סלע עמוק י' טפחים, ושטח התל או הנזקק הוא מד' אמות ועד בית סאתיים, או שהיה בקמה קצורה, כלומר במקום שקצרו אותו מהתבואה ושיבולות בגובה י' טפחים מקיפות את אותו השטח, מותר לו להלך בשבת בכל מקום התל / הנזקק / הקמה, ועוד אלפיים אמה מחוץ להם, לפי שהוא שבת בתוך המחיצות והם נעשו כביתו. (בתל גבוה י' אנו אומרים 'גוד אסיק' וכאילו מחיצותיו עולות למעלה). אבל אם הם יותר מבית סאתיים אין ההיקף מועיל להם, לפי שהם לא הוקפו לדירה. כאן לא ניתן לומר שמדובר שהוא עשה אותם מתחילה לשם כך, שהרי תל וסלע עשויים מימות עולם.

אבני גדר: אבנים הבולטות מכותל המבוי לתוך רוחב המבוי זו למעלה מזו, אם הרווח ביניהן פחות מג' טפחים הרי זה 'לבד' והם נחשבות ללחי, ואם יש ביניהן ג' טפחים צריך לעשות למבוי לחי אחר. מדובר שהוא עשאן מתחילה לשם לחי ואין זה לחי העומד מאליו, והחידוש הוא שאנו לא אומרים שהוא עשאן ל'מיסר בניינא' (= שאם ירצה לעשות כותל נוסף הוא יחבר אותו באבנים אלה כדרך הבנאים).

כותל מבוי שצידו אחד כנוס מחברו, כלומר שבצד אחד הכותל צר יותר ומשום כך יש באמצע כותל המבוי כמין בליטה, בין אם הבליטה נראית מבחוץ לאנשי רה"ר ולאנשי המבוי היא אינה נראית, ובין אם היא נראית מבפנים לאנשי המבוי ולאנשי רה"ר היא

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

אינה נראית, המקום הבולט נידון משום לחי. גם כאן מדובר שהוא עשאו מתחילה לשם לחי ואין זה לחי העומד מאליו, והיחידוש הוא שלחי הנראה מבחוץ אבל אינו נראה מבפנים לאנשי המבוי נידון משום לחי.

הגמרא מביאה מעשה שהיה עם רב שממנו עולה שלחי העומד מאליו נידון משום לחי.

אביי ורבה נחלקו כל ימיהם בלחי העומד מאליו שסמכו עליו מערב שבת האם הוא כשר ללחי או לא, אבל אם לא סמכו עליו שניהם סוברים שאינו כשר משום לחי.

משנה: מותר לעשות לחי למבוי מכל דבר, ואפילו מבעלי חיים, ורבי מאיר אוסר מבעלי חיים. בעל חי מטמא משום גולל (= אם עשאו כיסוי לקבר הוא מטמא לעולם כמו המת בעצמו, ואפילו אם ניטל משם), ורבי מאיר מטהר. כותבים על בעל חי גט לגרש בו אשה, ורבי יוסי פוסל.

גמרא: לדעת רבי מאיר אין בעלי חיים נעשים מחיצה. לדעת רבי יוסי אין כותבים עליהם גיטי נשים, לפי שנאמר "וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשָׁלַחָהּ מִבֵּיתוֹ", כפי שספר הוא אינו בעל חי ואינו אוכל כך על הגט להיות מדבר שאינו בעל חי ואינו אוכל.

אשה מתגרשת בכתיבה (= גט) ואינה מתגרשת בכסף (למרות שהיא כן מתקדשת בכסף).

הנותן גט לאשה על מנת שלא תשתה יין לעולם אין זה גט, לפי שנאמר "סֵפֶר כְּרִיתוֹת", ואם הוא עושה תנאי לגט אין זה 'כריתות' שהרי היא קשורה בו לעולם (שמחמתו היא נמנעת מלשתות יין לעולם).

משנה: שיירה שחנתה בערב שבת בבקעה, והקיפיה בכלי בהמה קודם השבת כדי שהם ישמשו להם כמחיצה, אם הגדר גבוהה י' טפחים מותר לטלטל בתוכה, ולא יהיו בה פרצות יתירות על הבנין (= שלא יהיה פרוץ מרובה על הסתום. שאפילו אם כל פרצה קטנה מי' אמות, אם בצירוף כל הפרצות נמצא שפרוץ מרובה על העומד אסור לטלטל בתוכה). כל פרצה שהיא עד י' אמות מותרת (אם העומד מרובה על הפרוץ), לפי שהיא כפתח.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

גמרא: במשנה למדנו את דין פרוץ מרובה על העומד. נחלקו האמוראים מה הדין כשהפרוץ בדיוק כמו העומד.

המסכך את סוכתו בשיפודים או בארוכות המטה (= המוטות שלאורך המטה) שהם פסולים לסיכוך, אם יש רווח ביניהם כמותם, כלומר שאם בין שפוד לשיפוד יש רווח של שפוד והכניס שם סכך כשר, הסוכה כשרה. מוכח שפרוץ כעומד מותר. הגמרא דוחה ואמרת שמדובר שהרווח ביניהם הוא מעט יותר משיפוד, שהשיפוד נכנס ויוצא ביניהם ברווח, ונמצא שהסכך הכשר מרובה על השיפודים. רבא מבאר שאף אם הרווח בין שפוד לשיפוד הוא בדיוק כשיעור שיפוד, עדיין ניתן לומר שהסכך הכשר מרובה, וזה באופן שהשיפודים נתונים 'ערב' (= כגון ממזרח למערב) והוא מניח את הסכך הכשר 'שתי' (= כגון מצפון לדרום), ובאופן זה הסכך הכשר מונח ראשו אחד על השיפוד מכאן וראשו השני על השיפוד מכאן, וכיוון שהוא מכסה מעט אף את השיפודים א"כ הוא מרובה מהם והסוכה כשרה.

